

2006

Informace a dokumentace - Dublinské jádro - Soubor prvků (metadata)	ČSN ISO 15836 97 0201
--	---------------------------------

Information and documentation — The Dublin Core metadata element set

Information et documentation — L'ensemble des éléments de métadonnées Dublin Core

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 15836:2003. Překlad byl zajištěn Českým normalizačním institutem. Má stejný status jako oficiální verze uvedené mezinárodní normy.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 15836:2003. It was translated by Czech Standards Institute. It has the same status as the official version.

The logo of the Czech Standards Institute (ČSN) consists of the letters 'č' and 'n' in a stylized, bold font, followed by a solid grey rectangle.	© Český normalizační institut, 2006 74952 Podle zákona č. 22/1997 Sb. smějí být české technické normy rozmnožovány a rozšiřovány jen se souhlasem Českého normalizačního institutu.
---	--

Strana 2

Národní předmluva

Informace o citovaných normativních dokumentech

ISO 3166 zavedena v ČSN ISO 3166 (97 1002) Kódy pro názvy zemí a jejich částí

ISO 639-2:1998 zavedena v ČSN ISO 639-2:2000 (01 0182) Kódy pro názvy jazyků Část 2: Třípísmenný kód

Vypracování normy

Zpracovatel: J.Tykač, IČ 47615966

Technická normalizační komise: TNK 42 Výměna dat

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. P. Wallenfels

Strana 3

MEZINÁRODNÍ NORMA

Informace a dokumentace - Dublinské jádro -
soubor prvků (metadata)

ISO 15836
první vydání
2003-11-15

ICS 35.240.30

Deskriptory: element, metadata, information resource description, interoperability, subject domain, cross domain

Odmítnutí odpovědnosti za manipulaci s PDF souborem

Tento soubor PDF může obsahovat vložené typy písma. V souladu s licenční politikou Adobe lze tento soubor tisknout nebo prohlížet, ale nesmí být editován, ledaže by typy písma, které jsou vloženy, byly používány na základě licence a instalovány v počítači, na němž se editace provádí. Při stažení tohoto souboru přejímají jeho uživatelé odpovědnost za to, že nebude porušena licenční politika Adobe. Ústřední sekretariát ISO nepřijímá za její porušení žádnou odpovědnost.

Adobe je obchodní značka „Adobe Systems Incorporated“.

Podrobnosti o softwarových produktech použitých k vytváření tohoto souboru PDF, lze najít ve Všeobecných informacích, které jsou k souboru připojeny; parametry, pomocí kterých byl PDF soubor vytvořen, byly optimalizovány pro tisk. Soubor byl zpracován s maximální péčí tak, aby ho členské organizace ISO mohly používat. V málo pravděpodobném případě, tj. když vznikne problém, který se týká souboru, informujte o tom na níže uvedené adrese Ústřední sekretariát ISO.

© ISO 2003

Všechna práva vyhrazena. Není-li uvedeno jinak, nesmí být žádná část této publikace reprodukována nebo zpracována jakoukoli jinou formou, jako jsou například elektronické nebo mechanické prostředky, včetně fotokopíí a mikrofilmu, bez písemného povolení ISO; povolení lze vyžádat na níže uvedené adrese nebo u členské národní organizace v zemi žadatele.

ISO copyright office

Case postale 56, CH-1211 Geneva 20

Tel. +41 22 749 01 11

Fax. +41 22 734 10 79

e-mail copyright@iso.ch

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů (členů ISO). Na mezinárodních normách obvykle pracují technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být zastoupen v této technické komisi. Práce se zúčastňují i mezinárodní organizace, vládní i nevládní, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Mezinárodní normy jsou navrhovány v souladu s pravidly stanovenými v části 2 Směrnic ISO/IEC.

Hlavním úkolem technických komisí je připravovat mezinárodní normy. Návrhy mezinárodních norem přijatých těmito technickými komisemi jsou rozesílány národním institucím ke schválení před jejich přijetím jako mezinárodní normy. Vydání mezinárodní normy vyžaduje souhlas alespoň 75 % hlasujících členů.

Vzhledem k tomu, že některé z prvků této části mezinárodní normy mohou být předmětem patentových práv, je nutné této možnosti věnovat pozornost. ISO nepřijímá odpovědnost za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv.

Mezinárodní norma ISO 15836 byla připravena NISO (National Information Standards Organization) jako ANSI/NISO Y39:85-2001) a byla přijata v režimu „rychlá procedura“ technickou komisí ISO/TC 46, *Informace a dokumentace*, subkomise SC4, *Technická interoperabilita* souběžně se souhlasem členů ISO.

Úvod

Začátkem iniciativy pro Dublinské jádro v roce 1995 se stal pracovní seminář v Dublinu (Ohio). Semináře se zúčastnili knihovníci, výzkumní pracovníci pro digitalizaci knihoven, dodavatelé obsahu a odborníci na úpravu fotosazby za účelem zdokonalení zpřístupnění standardů informačních zdrojů. Původní Dublinské jádro byl malý soubor deskriptorů, který rychle zaujal širokou škálu poskytovatelů informací v umění a kultuře, vědě, školství, obchodě a státní správě.

Od doby konání pracovního semináře neustále roste zájem o prvky popisu zdrojů, které jsou jednoduché pro tvorbu a srozumitelné pro všechny. Obecně je požadováno zvyšování průhlednosti zdrojů ve fondech napříč sektory a objektovými doménami včetně nízkých nákladů. Služby vyžadující sémanticky bohatší popisy by měly navíc získat mezioborový přístup, aby tak poskytovaly všeobecně srozumitelné popisy společné napříč všem oborům. Pro turisty jsou příhodné digitální symboly. Uživatelé hledající informace na internetu v cizích oborech mohou využít omezený slovník Dublinského jádra k získání základních ponaučení v jazyce pro ně srozumitelném. Kompletní přístup ke kultuře a jejím službám stále vyžaduje suverénní znalost místního slovníku a prostředí. Právě soubor srozumitelných skutečností popsanych v Dublinském jádru upoutá pozornost na zahraniční informační

portály, které by jinak zůstaly nepovšimnuty.

Zájem o prolínající se obory je motorem pro rostoucí účast v řadě dalších pracovních seminářích k Dublinskému jádru. Soubor prvků (metadata) Dublinského jádra, který je zde popsán, je souborem 15 deskriptorů, které jsou výsledkem úsilí o mezinárodní a interdisciplinární sjednocení. Dublinské jádro v současnosti existující ve více než 20 překladech, bylo přijato CEN/ISSS (European Committee for Standardization/Information Society Standardization System) a je dokumentem ve dvou RFC (Request for Comments). Také má oficiální status v rámci WWW Consortium a v ISO 23950. Dublinské jádro - soubor datových prvků (metadat) byl schválen jako národní americký standard - UN National Standard (ANSI/NISO Z39.85) a formálně převzat sedmi státy za účelem zlepšení přístupu k informacím elektronickou cestou. Byl také převzat několika nadnárodními agenturami jako je WHO (Světová zdravotnická organizace). Dublinské jádro jako svoji základnu využívají vzdělávací a státní instituce a četné knihovny a archivy.

Dublinské jádro nenahrazuje žádný jiný standard metadat. Přesněji řečeno je určen ke společné existenci, často pro stejný zdroj popisu, se standardy metadat nabízející jinou sémantiku. Předpokládá se, že záznamy o popisu budou obsahovat směsici základních prvků jak jednoduchých tak složených popsaných na základě různých standardů pro metadata. Příklady pro mísení a HTML kódování Dublinského jádra obecně jsou uvedeny v RFC 2731 [RFC 2731].

Jednoduchost Dublinského jádra může být jak výhodou, tak i nevýhodou. Jednoduchost snižuje náklady na tvorbu metadat a zlepšuje interoperabilitu. Na druhé straně jednoduchost nevyhovuje sémantické a funkční významové bohatosti, která je podporována složenými schémata metadat. Ve skutečnosti datové prvky Dublinského jádra vyměnily významovou bohatost za výraznější zviditelnění. Návrh Dublinského jádra zmírňuje tuto nevýhodu podporou využití významově bohatších schémat metadat v kombinaci s Dublinským jádrem. Za účelem exportu nebo křížového vyhledávání lze i významově bohatší schémata promítnout do prvků Dublinského jádra. Naopak záznamy Dublinského jádra lze využít jako výchozí bod pro tvorbu složitějších popisů.

Strana 6

1 Předmět normy a účel

Dublinské jádro - soubor prvků (metadat) je normou pro popis zdroje informace na podkladě křížové domény. Zdroj informace je zde definován jako jakýkoliv zdroj, který má svou vlastní identitu. Tato definice je použita v RFC 2396 „Uniform Resource Identifiers (URI): Generic Syntax“, autor Tim Berners-Lee a kolektiv. Typickým dokumentem pro aplikace a zdroj v Dublinském jádru je elektronický dokument.

Tato norma je určena pouze pro soubor prvků, který je obvykle využíván v kontextu specifických projektů nebo aplikací. Zásadní požadavky jednotlivců nebo skupiny a politická linie mohou vyvolat dodatečná omezení, pravidla nebo vysvětlení. Není účelem této normy stanovit podrobná kritéria, podle kterých by byl soubor prvků používán ve specifických projektech a aplikacích.

Tato norma nahrazuje Internet RFC 2413, která byla první publikovanou verzí Dublinského jádra.

2 Normativní odkazy

[DCT] DCMI Type Vocabulary. DCMI Recommendation, 11 July 2000.

<http://dublincore.org/documents/dcmi-type-vocabulary/>

[ISO3166] ISO 3166 Codes for the representation of names of countries and their subdivisions

(Kódy pro názvy zemí a jejich částí)

<http://www.iso.ch/iso/en/prods-service/iso3166ma/02iso-3166-code-lists/index.html>

[ISO639] ISO 639-2 Codes for representation of names of languages - Part 2: Alpha-3 code

(Kódy pro názvy jazyků - Část 2: Třípísmenný kód)

ISO 639-2:1998). <http://www.loc.gov/standards/iso639-2/langhome.html>

[MIME] Internet Media Types

<http://www.isi.edu/in-notes/iana/assignments/media-types/media-types>

[RFC3066] Tags for the identification of Languages, Internet RFC 3066.

<http://www.ietf.org/rfc/rfc3066.txt>

[RFC2396] Uniform Resource Identifiers (URI): Generic Syntax, Internet RFC 2396.

<http://www.ietf.org/rfc/rfc2396.txt>

[RFC2413] Dublin Core Metadata for Resource Discovery, Internet RFC 2413.

<http://www.ietf.org/rfc/rfc2413.txt>

[RFC2731] Encoding Dublin Core Metadata in HTML. Internet RFC 2731.

<http://www.ietf.org/rfc/rfc2731.txt>

[TGN] Getty Thesaurus of Geographic Names.

<http://www.getty.edu/research/tools/vocabulary/tgn/index.html>

[W3CDTF] Date and Time Formats, W3C Note.

<http://www.W3.org/TR/NOTE-datetime>

[XML] Extensible Markup Language.

<http://www.W3.org/TR/REC-xml>

-- Vynechaný text --